

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Realisatie
Energietransitie

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum

Betreft Versnellingsmogelijkheid energietransitie door middel van Europese
richtlijn Hernieuwbare Energie

Ons kenmerk

DGKE-DRE / 58806994

Geachte

Bijlage(n)

1

Graag wil ik u attenderen op de mogelijkheid om voor de energietransitie versnelde uitrolgebieden aan te wijzen. Als coördinerend ministerie voor klimaat en energie is EZK druk met het implementeren van de herziene Europese richtlijn voor de promotie van hernieuwbare energie (hierna REDIII). Deze richtlijn bevat mogelijkheden om de energietransitie te versnellen en biedt bevoegde gezagen de kans om versnelde uitrolgebieden aan te dragen. In deze gebieden wordt het mogelijk om een versnelde procedure te volgen voor de opwek en infrastructuur van hernieuwbare energie. Deze gebieden kunnen dan vanuit mijn ministerie worden meegenomen in de voorselectie (*mapping* genaamd in de richtlijn) van gebieden. Deze mogelijkheid is aanvullend op alle maatregelen die we al nemen om de energietransitie te versnellen. In deze brief lichten we deze mogelijkheid verder toe.

REDIII

Op 20 november 2023 is de herziening van de Europese richtlijn voor de bevordering van hernieuwbare energie in werking getreden (REDIII). In deze richtlijn staan, naast de klimaatdoelstelling uit het Fit for 55-programma, leveringszekerheid en concurrerend vermogen van de EU centraal. De richtlijn bevat belangrijke doelstellingen voor ons energiebeleid en mogelijkheden om de energietransitie te versnellen.

REDIII en versnellen

REDIII biedt de mogelijkheid om gebieden voor opwek, opslag of transport van hernieuwbare energie aan te wijzen waar, onder specifieke voorwaarden, afgeweken kan worden van Europese natuur- en milieuwetgeving (zie ook bijgevoegde factsheet). Dit leidt tot een mogelijke versnelling in de procedure. Deze afwijking maakt het mogelijk om mitigatie en (financiële) compensatie voor gebiedsbescherming en soortenbescherming toe te passen en bovendien een versnelde milieueffectrapportage(MER)-procedure te volgen. Dit betekent dat er wel een planMER moet worden uitgevoerd, maar geen projectMER. Voor alle nieuw te starten plan-MER-procedures voor hernieuwbare energie waar het ministerie opdrachtgever is, is besloten om de mogelijkheid om conform REDIII te werken

altijd te verkennen. Onze verwachting is dat bij sommige procedures een tijdswinst van ongeveer 1 jaar gerealiseerd kan worden.

In de bijgesloten factsheet vindt u een nadere toelichting van deze mogelijkheden tot versnelling binnen REDIII.

Mapping als voorselectie

Een belangrijke eis is dat in kaart wordt gebracht (mapping) welke gebieden in aanmerking zouden kunnen komen als versneld uitrolgebied. Deze mapping moet plaatsvinden voor 25 mei 2025. Dit betekent niet dat deze gebieden ook daadwerkelijk versnelde uitrolgebieden worden. Deze beslissing kunt u nemen tot 21 februari 2026. Op de uiteindelijke beslissing moet participatief en openbaar plaatsvinden.

Graag vernemen we van u voor 1 oktober 2024 of u wel of niet van deze mogelijkheid gebruik wilt maken, zodat we deze gebieden mee kunnen nemen in de "mapping". Ook als u hiervan geen gebruik maakt vernemen wij dat graag. Natuurlijk zijn wij bereid een en ander nader toe te lichten. U kunt daarvoor contact opnemen via red3@minezk.nl.

R.A.A. Jetten
Minister voor Klimaat en Energie

Bijlage I: Factsheet RED III – deelproject versnellen en vergunnen

Disclaimer: deze factsheet is gebaseerd op de huidige inzichten rond de mogelijkheden die REDIII biedt voor versnellen van de energietransitie. Het doel van deze factsheet is om betrokkenen bij de energietransitie te informeren over de mogelijkheden die REDIII kan bieden voor versnellen. Nieuwe inzichten zullen zich in de loop van de tijd verder ontwikkelen en dat zal leiden tot bijstelling van deze factsheet. U kunt dus geen rechten ontleen aan deze factsheet.

Introductie RED III

Op 20 november 2023 is de herziening van de Europese richtlijn voor de promotie van hernieuwbare energie in werking getreden (voortaan REDIII). Deze herziening is een aanvulling en aanscherping op de bestaande richtlijn voor hernieuwbare energie (REDII). In het voorstel komen de energieaspecten van de EU-klimaattransitie in het kader van het Fit-for-55 pakket aan bod. Naast klimaatdoelstellingen zijn ook doelstellingen rond leveringszekerheid van energie (mede in verband met de gevolgen van de Oekraïne-oorlog) en concurrerend vermogen van de EU belangrijke doelstellingen van REDIII. Met de herziening van de richtlijn wordt het doel voor het aandeel hernieuwbare energie verhoogd tot minimaal 42,5% in 2030 voor de EU.

Elementen uit REDIII zijn vergelijkbaar met de tijdelijke noodverordening van de Europese Commissie uit 2022. Beide hebben als doel de inzet van hernieuwbare energie te versnellen. REDIII heeft echter een permanent karakter.

Onder energie uit hernieuwbare bronnen wordt binnen REDIII verstaan: energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen, namelijk windenergie, zonne-energie (thermische zonne-energie en fotovoltaïsche energie) en geothermische energie, osmose-energie, omgevingsenergie, getijdenenergie, golfslagenergie en andere energie uit oceanen, waterkracht, en energie uit biomassa, stortgas, gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogas.

REDIII biedt de kans voor versnelling in zogenaamde versnellingsgebieden voor opwek en netwerk- en opslaginfrastructuur.

Versnellen en vergunnen

De richtlijn beschrijft dat lidstaten in overleg met lokale en regionale overheden gebieden kunnen aanwijzen voor een versnelde uitrol van hernieuwbare energieprojecten en bijbehorende infrastructuur: zogenoemde versnellingsgebieden. In een vroeg stadium worden voor deze gebieden de effecten voor natuur en milieu onderzocht voor het uitvoeren van een PlanMER. De PlanMER beschrijft de effecten en voorwaarden waar projecten qua natuur- en milieueffecten aan moeten voldoen. Hierbij is het uitgangspunt dat er na mogelijk extra maatregelen geen (significant) negatieve effecten optreden. Wanneer projecten niet aan de voorwaarden van het plan kunnen voldoen, is een versnelde procedure niet mogelijk. Dit biedt projecten enerzijds sneller

duidelijkheid, en anderzijds zorgt het dat negatieve milieueffecten worden beperkt tot een minimum. Zo wil de REDIII de balans tussen (lokale) natuur- en milieubescherming en de noodzaak tot versnelling waarborgen.

Van belang zijn twee typen versnellingsgebieden:

- A. Versnelde uitrolgebieden: deze gebieden worden voor 20 maart 2026 aangewezen.
- B. Gebieden voor energie-infrastructuur en opslag, inclusief reeds aangewezen gebieden voor infrastructuur.

Een voorwaarde voor categorie A is dat er 20 mei 2025 een gecoördineerde inventarisatie van gebieden en locaties voor de inzet van hernieuwbare energie en bijbehorende opslag en infrastructuur is voor de nationale bijdragen aan het algemene streefcijfer van de EU (verder "mapping" genaamd). Lidstaten voeren deze inventarisatie uit in overleg met lokale en regionale overheden. Hiervoor kunnen bestaande ruimtelijke ordeningsdocumenten of -plannen, inclusief maritieme ruimtelijke ordeningsdocumenten of -plannen, gebruikt worden. Hiervoor zullen we als Nederland geen nieuw plan maken, maar komen tot een bundeling van bestaande plannen. Categorie A is een subset van bovengenoemde gebieden en locaties.

Voor de versnellingsgebieden gelden de volgende vereisten:

- Er is een "mapping" geweest van de totale opgave.
- Uitsluiten van "beschermde" natuur, uitgezonderd al bestaande kunstmatige en bebouwde oppervlakten binnen beschermde natuur (alleen voor categorie A).
- Voorrang voor bebouwde omgeving (meervoudig ruimtegebruik).
- PlanMER uitgevoerd om vast te stellen dat er geen significante milieueffecten zijn (of na mitigatie of compensatie niet).
- Specifieke regels voor mitigatie en compensatie zijn opgesteld.
- Keuzes worden openbaar en periodiek geactualiseerd.
- Er vindt screening door bevoegd gezag in de vergunningsfase plaats of er toch significante negatieve effecten zijn.
- Promotie en acceptatie door directe of indirecte participatie van de lokale gemeenschap.

Voor energie-infrastructuur en opslag gelden de volgende specifieke voorwaarden:

- Zij zijn nodig om klimaat en energiedoelstellingen te halen.
- Mogelijk voor projecten waar een planMER al is uitgevoerd voor de datum van invoering van deze richtlijn.
- Hebben geen negatieve effecten in het buitenland.

Specifiek afwijken van vogel- en habitatrichtlijn

Binnen een versnellingsgebied kan ten behoeve van een project, onder voorwaarden, worden afgeweken van zowel de MER-richtlijn als de Vogel- en Habitatrichtlijn (soorten- en gebiedsbescherming/stikstof). Indien er toch significante negatieve effecten verwacht worden, dient er gemitigeerd en eventueel na de screeningsfase gecompenseerd worden.

Mogelijke impact van REDIII

Bij definitieve vergunningverlening vindt alleen nog screening plaats door het bevoegd gezag binnen een periode van 30 dagen.

De verwachting is dat REDIII verschillende voordelen biedt:

- Projecten zijn per definitie van groot maatschappelijk belang (ADC-toets).
- Er hoeft geen projectMER te worden uitgevoerd, indien er geen significante negatieve effecten na mitigatie en compensatie worden verwacht.
- Er hoeft geen passende beoordeling in de projectMER-fase in het kader van de wet Natuurbescherming te worden uitgevoerd, mits het project voldoet aan de voorwaarden van de planMER.
- Bij definitieve vergunningverlening vindt alleen nog screening plaats door het bevoegd gezag binnen een periode van 30 dagen (indien bij screening blijkt dat er wel significante effecten worden verwacht moet alsnog een projectMER en passende beoordeling worden uitgevoerd).

Specifiek voor energie infrastructuur en opslag projecten:

- Bij het ontbreken van alternatieven is het mogelijk om in beschermd natuurgebieden toch te werken conform deze methode.
- Bij versterking van de energie-infrastructuur wordt alleen gekeken naar de additionele milieueffecten.